

روایت تهران

بهترین قصه‌های تاریخی تهران جایزه می‌گیرند

صفحه «روایت تهران» که پیش روی شماست، به انعکاس روایت‌های خواندنی تاریخ تهران قدیم و سرگذشت شخصیت‌ها و نامداران، خیابان‌ها و گذرها، واقعه‌های تأثیرگذار و تاریخ شفاهی طهران تعلق دارد؛ با عکس‌های بازممانده از خاطرات تهران «دیروز و قصه‌ها و ماجراهای پس پشت این عکس‌ها. شما هم می‌توانید در انتشار این صفحه که متعلق به خود شما و شهر شماست ما را همراهی کنید. «همشهری» بهترین عکس‌ها و قصه‌هایی را که برای ما ارسال می‌کنید با نام خودتان منتشر و به شما «همشهریان همراه» هدیه‌ای تقدیم می‌کند. نشانی و شماره تماس ما: mahaleh@hamshahri.org و ۴۶۴-۲۳۴۵۵-۲۳

این روایت تهران را با اسکن این کیو آر کد ببینید.

۱۱ اسفند ۸۰ سال قبل در شهر تهران تیغوس جولان می‌داد

سونامی مرگ در پایتخت

بهاره خسروی
روزنامه‌نگار

دولت وقت به‌طور رسمی در ۱۱ اسفندماه سال ۱۳۲۱ شمسی، شیوع بیماری همه‌گیر تیغوس را اعلام کرد. بیماری تیغوس، یکی از نتایج مخرب جنگ جهانی دوم برای ایرانیان بود که به سبب حضور اسرای لهستانی در ایران و لباس‌های آلوده به شیش آنها در کشور شیوع یافت. کانون اصلی تیغوس، یادگان عشرت‌آباد به دلیل کمبود بودجه ارتش و نبود بهداشت عمومی میان سربازان بود اما لباس‌های آلوده به شیش سربازان لهستانی که با قیمت ارزان به ایرانیان فقیر فروخته می‌شد هم این بیماری را شدت داده بود. براساس آمارهای رسمی، روزانه در تهران، هزار نفر بر اثر تیغوس به کام مرگ می‌رفتند. وزارت بهداشتی ۳ بیمارستان و یک زایشگاه را در تهران برای درمان بیماران تیغوسی اختصاص داد و همچنین برای خدمت‌رسانی بهتر و تأمین امکانات بیشتر، دولت تصمیم به ساخت یک بیمارستان ۵۰۰ تختخوابی برای بیماران تیغوسی گرفت. برای حل این بحران، وزارت دارایی بخششی از عمارت این وزارتخانه را

برای ساخت بیمارستان جدید در اختیار وزارت بهداشت قرار داد و برای خرید ۱۰۰ تختخواب ۲ میلیون ریال کمک کرد. همچنین ساختمان زایشگاه «بنگاه حمایت از مادران» به یکی از ساختمان‌های سلطنتی منتقل شد و ساختمان زایشگاه به بیماران تیغوسی اختصاص پیدا کرد. بهار سال ۱۳۲۲ بود که وزیر بهداشتی وقت امان‌الله‌اردلان، برای پاسخگویی به نمایندگان مجلس شورای ملی احضار شد. در این جلسه دکتر ملک‌زاده از وزیر بهداشتی خواست تا فکری به حال گرستگی و ضعف مردم به‌ویژه افراد فقیر کند. امان‌الله‌خان در این جلسه با ارائه گزارش‌هایی از اقدامات انجام‌شده از سوی وزارت بهداشتی برای جلوگیری از گسترش و مقابله با سرایت تیغوس، از خرید یک میلیون واکسن تیغوس خبر داد و گفت: «ما اکنون در بیمارستان شفا، نجات و رازی به‌طور تقریبی ۳۰۰ تختخواب داریم که بیماران تیغوسی را می‌پذیریم ولی آنچه مشهود است بیماری زیادتر از این است و متأسفانه محلی برای نگهداری آنها نیست.»

میدان عکس یادگاری تهرانی‌ها

پریسا نوری
روزنامه‌نگار

در ابتدای دهه ۲۰ میدانی در شرق تهران ساخته و نام فوزه همسر اول محمدرضا شاه بر آن گذاشته شد. هیچ اطلاع دقیقی از طرح و معمار این میدان در دست نیست اما میدان به زیبایی طراحی شده بود و با اینمایی در میانه که دور تا دورش با حوض و فواره و چمن آراسته بود، چشم‌نوازی می‌کرد. یک دهه بعد از ساخت میدان فوزه، ۴ مجسمه اسب نیز در میانه میدان قرار گرفت و به محلی برای بازی بچه‌ها و عکس یادگاری گرفتن تهرانی‌ها تبدیل شد. این اسب‌ها آنقدر برای تهرانی‌ها به‌ویژه شرق‌نشینان تازگی داشت که تا مدت‌ها به این میدان، میدان چهار اسب می‌گفتند.

درست در همان سال‌ها که میدان فوزه با سینماهای اطرافش به تفرجگاهی برای ساکنان شرق پایتخت تبدیل شده بود و تهرانی‌ها را به این تکه از شهر می‌کشاند، فوزه، دختر شاهزاده مصری، از شاه پهلوی جدا شد و به همین دلیل خیلی زود میدان به نام دختر شاه، شهنواز نامگذاری شد. در اواخر دهه ۴۰ که مسجد امام حسین (ع) در ضلع شمال غربی و بیمارستان جورجانی در ضلع شرقی میدان شهنواز ساخته شد، یکباره شمار مراجعه‌کنندگان به این تکه از شهر افزایش یافت و فضای میدان برای تردد وسایل نقلیه کافی نبود. به همین دلیل مجسمه اسب‌ها از میدان برداشته شد و طرح ساخت زیرگذر در این میدان به اجرا درآمد. بعد از پیروزی انقلاب اسلامی هم نام میدان به امام حسین (ع) تغییر کرد.

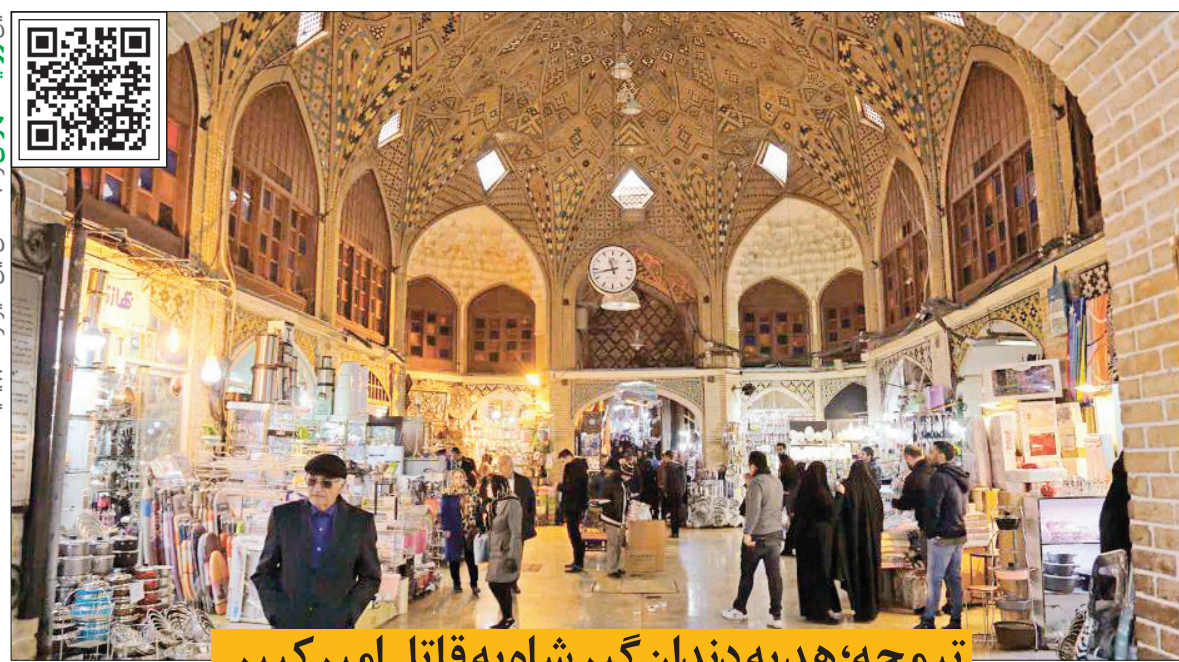

نخستین بانک کشور در قلب پایتخت

ابودر جهل امیرانی
روزنامه‌نگار

نخستین بانک کشور ۱۱ بهمن سال ۱۲۶۷ شمسی با صدور امتیازنامه‌ای از سوی ناصرالدین شاه قاجار و با فرمان سلطنتی ملکه بریتانیا به بارون جولیس دو روتنر بانکدار یهودی-انگلیسی با مشارکت حاجی سیدعلی اکبر تاجر شیرازی راه‌اندازی شد. تا دوره قاجار، صرافان وظیفه انتقال وجه را برعهده داشتند و محل فعالیت آنها بین مردم به تاجرخانه معروف بود. تاجرخانه برادران تومانیان، تاجرخانه جمشیدیان، تاجرخانه جهانیان و شرکت اتحادیه، از جمله آنها بودند تا اینکه نخستین بانک کشور راه‌اندازی شد که تصویر آن را در همین دوره مشاهده می‌کنید. «بانک جدید شرق» که در شمال شرقی میدان توپخانه سابق قرار داشت، ایده‌های بانکداری اروپایی را به کشور وارد کرد و دست به چاپ اسکناس زد. البته

اسکناس‌ها شبیه قبض‌هایی بود که به‌صورت حواله خزانه‌داری به مشتری‌ها داده می‌شد. اوایل مردم که در خریدهای خود از سکه استفاده می‌کردند، اعتماد زیادی به پول کاغذی نداشتند و همین موضوع سبب شد جوزف رینو، نخستین مدیر بانک شاهنشاهی ایران، دستور داد برای گسترش استفاده از اسکناس، این حواله‌ها در زمان واگذاری مشتری‌ها به بانک قابل تبدیل به سکه نقره باشد. این حواله‌ها فقط برای خریدهای کوچک و روزانه افراد مورد استفاده قرار می‌گرفت و ارزش آن هفتران بود. پس از راه‌اندازی بانک شاهنشاهی که آن هم از سوی انگلیسی‌ها انجام شد، بانک جدید شرق تعطیل و بانک‌های جایگزین آن شد. تمامی فعالیت‌های این بانک هم پس از پیروزی انقلاب اسلامی به موجب لایحه ملی شدن بانک‌ها، به بانک تجارت واگذار شد.

تیمچه؛ هدیه دندان‌گیر شاه به قاتل امیر کبیر

نصیبه سجادی
روزنامه‌نگار

زیبایی تیمچه‌های ایرانی (حیاطی که دور تا دور آن مغازه است) به حدی است که امکان ندارد گردشگری به ایران بیاید و سری به بازار تهران و تیمچه‌هاش نزنند. ساخت هر یک از تیمچه‌ها ماجرای خاص خودش را دارد اما تیمچه حاجب‌الدوله با داستان تلخی گره خورده است. وقتی میرزاتقی‌خان امیر کبیر همراه ناصرالدین میرزای ولیعهد برای تاجگذاری به تهران می‌آمد، میرزاتقی‌خان برای تأمین هزینه سفر ولیعهد از محمدمهدی ملک‌التجار مبلغی پول قرض گرفت. بعد از به سلطنت رسیدن ناصرالدین شاه، امیر کبیر در عوض پول قرضی، دستور ساخت بازارچه امیر را به ملک‌التجار داد و او در حدود ۸۰ هزار چاه و کاروانسرای ساخت تا کالاهای ایرانی و تولیدات داخلی در آن به فروش برسد.

بازار و کاروانسرای امیر خیلی زود شهرت پیدا کرد و جهانگردان در خاطرات خود بارها از این بازار، اهمیت و زیبایی آن نوشته‌اند. این کاروانسرا یکی از دیدنی‌های شهر تهران در دوره قاجار بود. با کشته شدن امیر کبیر و به قدرت رسیدن میرزا آقاخان نوری، تلاش برای کمرنگ کردن نام امیر کبیر در بازار تهران آغاز شد و صدراعظم جدید، دستور ساخت سرا و تیمچه‌هایی را در گوشه و کنار در محدوده بازار داد. یکی کنار بازار خندق به نام تیمچه صدراعظم و تیمچه‌ای هم در راسته بازار کفاش‌ها که اجازه ساختش به علی حاجب‌الدوله مقدم مراغه‌ای (فرانشیانی ناصرالدین‌شاه) قاتل امیر کبیر داده شد؛ تیمچه‌ای با معماری چشم‌نواز و بسیار زیبا. از نرسن آرسل، جهانگرد بلژیکی در کتاب خاطراتش آورده است: «کاروانسرای حاجب‌الدوله، جذاب‌ترین تیمچه زمان قاجار، هدیه‌ای دندان‌گیر بود که ناصرالدین شاه به قاتل امیر کبیر داد.»

آگهی مزایده شماره ۴۰۱/۲/۲۷

شرکت تولید تجهیزات سنگین ایمن رسا (متعلق به هپکو) در نظر دارد تعدادی شیر پلاگ کلاس ۶۰۰ سایز ۲۰ و ۱۲ اینچ خود را از طریق مزایده به فروش برساند.

اشخاص حقیقی و حقوقی می‌توانند از تاریخ درج آگهی مزایده و ارائه پاکت پیشنهاد قیمت به آدرس: اراک، میدان صنعت، بلوار شهید بختیاری، بعد از پل، شرکت ایمن رسا، امور حقوقی و قراردادها مراجعه فرمایند.

«شرکت در رد یا قبول هر یک یا کلیه پیشنهادات مختار است»

ضمناً جهت دسترسی به اسناد مزایده می‌توانند تقاضای کتبی خود را به دورنگار ۰۲۳۶۹۰۹۳۵-۰۸۶ ارسال نمایند.

سپرده شرکت در مزایده مبلغ ۱/۰۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال می‌باشد و ارائه ضمانت‌نامه بانکی و یک پاکت بلامانع می‌باشد.

ضمناً هزینه آگهی بر عهده برنده مزایده خواهد بود

همشهری در شبکه‌های اجتماعی همراه شماست

telegram @hamshahrinews

twitter @hamshahrinews

پذیرش آگهی ۰۱۸۱۹

این روایت تهران را با اسکن این کیو آر کد ببینید.